

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

T +45 7226 9000
M sum@sum.dk.dk
W sum.dk

Folketinget
lov@ft.dk

Dato: 14-06-2024
Enhed: Demokratikontoret –
Valgenheden
Sagsbeh.: Maria Pasmayah Hansen
Lolle
Koordineret med:
Sagsnr.: 2024 - 7637
Dok. nr.: 178224

Valgklage fra Dorthe Flarup i forbindelse med afholdelse af Europa-Parlamentsvalget søndag den 9. juni 2024

Fra Dorthe Flarup, Kastrup, har Indenrigs- og Sundhedsministeriet modtaget vedhæftede e-mail af 6. juni 2024, hvori Dorthe Flarup har klaget over Tårnby Kommune i forbindelse med afholdelse af Europa-Parlamentsvalget søndag den 9. juni 2024, idet hun, selv om hun er stærkt synshæmmet, ikke fik lov til at få hjælp alene af sin ven ved brevstemmeafgivningen på Tårnby Rådhus.

Dorthe Flarup har i den forbindelse oplyst, at hun er stærkt synshæmmet og medlem af Dansk Blindesamfund, og at hun klart og tydeligt meddelte de to stemmemodtagere på Tårnby Rådhus, at hun ønskede hjælp til stemmeafgivningen af sin medbragte hjælper. Dorthe Flarup har endvidere oplyst, at hun på forhånd havde studeret bestemmelserne herom på en anden kommunes hjemmeside, men at stemmemodtagerne oplyste, at bestemmelserne herom ikke var gældende i Tårnby Kommune, og at Dorthe Flarup derfor skulle modtage hjælp af én af dem.

Dorthe Flarup har desuden klaget over, at der ikke var en stemmekasse på Tårnby Rådhus, hvori hun selv kunne aflevere sin brevstemme.

I den forbindelse har Dorthe Flarup oplyst, at stemmemodtagerne oplyste, at stemmekassen befandt sig i et andet lokale, og at de ville tage sig af det. Dorthe Flarup har til dette oplyst, at statsministeren lagde sin brevstemme i en stemmekasse, og at hun derfor finder det mærkeligt, at dette system ikke gælder i alle kommuner.

Dorthe Flarup har afsluttende bemærket, at hun er sikker på, at ovenstående ikke er i overensstemmelse med det af Indenrigs- og Sundhedsministeriet udstedte reglement, og at hun for så vidt angår hjælp til stemmeafgivningen havde samme debat med personalet til seneste folketingsvalg.

Tårnby Kommune har i anledning af klagen ved vedhæftede hørings svar af 9. juni 2024 bl.a. oplyst følgende:

”Borgerservicechef Zacharias Richardy har fremlagt episoden for borgerserviceteamet og de 2 konkrete medarbejdere har tilkendegivet, godt at kunne huske episoden som klageren beskriver. Medarbejderne er gjort opmærksom på gældende lov og at der ikke har været handlet i overensstemmelse hermed.

Borgerservicechef Zacharias Richardy får sikret, at ovennævnte procedurer og forskrifter fremad overholdes og at medarbejderne får undervisning forud for valgaktiviteter, så der vejledes og ageres i overensstemmelse med gældende lov.

Borger klager ligeledes over brevstemmemodtagerens håndtering af brevstemmen:

"Jeg ville selv lægge min stemme i en låst box, men det kunne ikke lade sig gøre for der var ingen box. Den er i et andet lokale sagde man, vi tager os af det."

Der kan hertil bemærkes, at der i gældende lov alene er anført følgende jf.

Folketingsvalgloven § 61 stk. 7:

Yderkuverten sendes til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vælgeren er optaget på valglisten.

Der foreligger derfor ingen definerede regler for, at brevstemmeafgiver selv skal kunne ligge brevstemmen i en aflukket stemmeurne ligesom ved stemmeafgivelse på selve valgdagen. De indleverede brevstemmer har dog været opbevaret i aflukket boks efter indlevering til kommunens medarbejder. Dette vurderes derfor at være i overensstemmelse med gældende lov."

1. Klagepunkt om hjælp til stemmeafgivningen

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan i den anledning oplyse, at følgende fremgår af § 26, stk. 1, i Europa-Parlamentsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 5 af 8. januar 2024):

"§ 26. Ved valg til Europa-Parlamentet kan der brevstemmes efter reglerne i kapitel 8 i lov om valg til Folketinget, jf. dog stk. 2-6.

Stk. 2-8. [...]"

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan desuden oplyse, at følgende fremgår af § 61, stk. 4, i kapitel 8 i folketingsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 4 af 8. januar 2024):

"§ 61. [...]

Stk. 2-3. [...]

Stk. 4. Hvis vælgeren ikke er i stand til at udfylde stemmesedlen eller udfylde og underskrive følgebrevet, eller hvis vælgeren i øvrigt ønsker hjælp i forbindelse med brevstemmeafgivningen, skal den eller de stemmemodtagere, brevstemmen afgives til, yde den fornødne hjælp, jf. dog stk. 6. Hjælp til stemmeafgivningen kan ydes ved personlig bistand og ved brug af eventuelle hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved brevstemmeafgivningen, jf. § 63, 2. pkt. Ud over stemmemodtageren eller, hvis der medvirker flere stemmemodtagere, i stedet for den ene af disse kan vælgeren forlange personlig bistand til stemmeafgivningen af en person, der er udpeget af vælgeren selv. Tilkendegiver vælgeren over for stemmemodtageren udtrykkeligt og utvetydigt et ønske herom, og er vælgerens ønske begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, kan den personlige bistand ydes alene af en person, der er udpeget af vælgeren selv. Er der ydet personlig bistand skal dette fremgå af følgebrevet.

Stk. 5-8. [...]"

Det følger således af folketingsvalglovens § 61, stk. 4, 4. pkt., at en vælger, der har en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, kan få personlig bistand i forbindelse med brevstemmeafgivningen alene af én personlig hjælper, hvis vælgeren udtrykkeligt og utvetydigt fremsætter et ønske herom over for en stemmemodtager.

Af Indenrigs- og Sundhedsministeriets vejledning nr. 9106 af 28. februar 2024 om afholdelse af Europa-Parlamentsvalg søndag den 9. juni 2024 fremgår af pkt. 8.2.6.2 bl.a. følgende om personlig bistand alene af én personlig hjælper:

”Vælgeren kan i visse tilfælde forlange, at personlig bistand ydes *alene* af én person, som vælgeren selv har udpeget, dvs. uden at der tillige skal medvirke en stemmemodtager.

To betingelser skal være opfyldt, for at den personlige bistand kan ydes alene af en person, som vælgeren selv har udpeget: 1) Vælgeren skal *udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegive et ønske herom*, og 2) ønsket skal være begrundet i en *umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse*, se folketingsvalglovens § 61, stk. 4, 4. pkt.

Betingelse 1: Udtrykkelig og utvetydig tilkendegivelse

For at personlig bistand kan ydes alene af én person, som vælgeren selv har udpeget, skal vælgeren over for en stemmemodtager udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegive et ønske herom. Vælgerens ønske om alene at få hjælp af en personligt udpeget hjælper skal dermed være udtrykkeligt og utvetydigt og må ikke kunne misforstås.

Det er vælgeren selv, der over for en stemmemodtager skal udtrykke, at vælgeren alene ønsker hjælp af en personligt udpeget hjælper. Stemmemodtageren har desuden ikke pligt til at spørge, om vælgeren alene ønsker hjælp til stemmeafgivningen af én personligt udpeget hjælper.

[...]

Det er stemmemodtageren, der vurderer, om vælgeren udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegiver et ønske herom.

[...]

Betingelse 2: Umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse

Vælgerens ønske om at få hjælp alene af én person, som vælgeren selv har udpeget, skal være begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.

En »umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse« er en funktionsnedsættelse, som stemmemodtagerne kan se eller konstatere, f.eks. i form af brækkede lemmer m.v. eller brug af kørestol, krykkestokke, mobilitystok, førerhund o.lign.

Det omfatter også funktionsnedsættelser, som ikke umiddelbart er synlige, men som vælgeren kan dokumentere, f.eks. i form af ledsagekort eller parkeringskort for personer med handicap udstedt af Danske Handicaporganisationer eller en lægeerklæring eller en erklæring/attest udstedt af en offentlig myndighed.

Det er stemmemodtageren, der vurderer, om betingelsen er opfyldt, og dermed, om personlig bistand kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper.

Hvis det vurderes, at personlig bistand *ikke* kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper – fordi en eller begge af ovenstående betingelser ikke er opfyldt – skal vælgeren i stedet tilbydes, at personlig bistand ydes af en personligt udpeget hjælper sammen med en stemmemodtager, eller at personlig bistand ydes af en eller to stemmemodtagere.”

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har den 26. april 2024 sendt vedhæftede brev og vedhæftede to bilag til samtlige kommuner med henblik på at sætte særsomt fokus på de nævnte regler forud for valget. Følgende fremgår bl.a. af brevet:

”Indenrigs- og Sundhedsministeriet har udfærdiget vedlagte informationsfolder om hjælp til stemmeafgivning og hjælpemidler til brug for Europa-Parlamentsvalget søndag den 9. juni 2024 (bilag 1). Informationsfolderen fremsendes i webtilgængeligt Word-format, således at udskriftskvaliteten kan ændres efter behov. Der må ikke foretages yderligere ændringer af informationsfolderen.

Informationsfolderen giver vælgere, der har brug for hjælp til stemmeafgivningen, deres pårørende og andre interesserede en kort orientering om mulighederne for at få hjælp til stemmeafgivningen på valgdagen og ved brevstemmeafgivningen, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, og § 26, stk. 1, jf. folketingsvalglovens § 49, stk. 2 og 4, og § 61, stk. 4 og 6.

[...]

Indenrigs- og Sundhedsministeriet *opfordrer* kommunerne til at gøre informationsfolderen tilgængelig for vælgerne, f.eks. i borgerservice, på bo- og opholdssteder og på kommunens hjemmeside.

[...]

Ved hvert valg får Indenrigs- og Sundhedsministeriet henvendelser fra borgere og organisationer om episoder, hvor valgstyrelse, tilfornordnede vælgere og brevstemmemodtagere ikke har været tilstrækkeligt bekendt med reglerne om hjælp til stemmeafgivning.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal derfor endnu engang *indskærpe*, at kommunerne skal sikre, at valgstyrelse, tilfornordnede vælgere og brevstemmemodtagere har modtaget tilstrækkelig instruktion, så de er bekendt med reglerne om hjælp til stemmeafgivning, herunder muligheden for at få hjælp alene af én person, som vælgeren selv har udpeget [...].

[...]

Indenrigs- og Sundhedsministeriet *henstiller* derfor til, at kommunerne udleverer informationsfolderen til valgstyrelse, tilfornordnede vælgere og brevstemmemodtagere, således at kommunerne sikrer, at valgstyrelse, tilfornordnede vælgere og brevstemmemodtagere er bekendt med reglerne om hjælp til stemmeafgivning.

Derudover kan informationsfolderen med fordel være tilgængelig for såvel vælgere som valgstyrelse, tilfornordnede vælgere og brevstemmemodtagere på valgstederne og brevstemmestederne.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har desuden udfærdiget en "Tip en 13'er" om hjælp til stemmeafgivning og hjælpemidler (bilag 2). Ministeriet opfordrer kommunerne til at udlevere vedlagte Tip en 13'er (spørgsmål og svar) til valgstyrere, tilforordnede vælgere og brevstemmemodtagere sammen med informationsfolderen."

Efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse må det – som sagen foreligger oplyst – lægges til grund, at Dorthe Flarup er omfattet af den persongruppe, der efter valglovgivningen har ret til at få hjælp til brevstemmeafgivningen alene af én personlig hjælper.

Det er således Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at Dorthe Flarup skulle have mulighed for at afgive sin stemme alene med hjælp af sin ven, såfremt hun udtrykkeligt og utvetydigt fremsatte ønske herom over for stemmemodtageren, hvilket hun – som sagen foreligger oplyst – gjorde.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder det derfor beklageligt, at Dorthe Flarup ikke fik lov til at afgive sin stemme alene med hjælp af sin ven.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet bemærker endvidere, at konsekvensen af, at Dorthe Flarup – som anført uretmæssigt – blev nægtet ret til at få hjælp alene af én personligt udpeget hjælper, burde have været, at Dorthe Flarup var blevet tilbudt at få hjælp af én personligt udpeget hjælper sammen med én stemmemodtager og ikke – som i det konkrete tilfælde – alene af én stemmemodtager.

Med hensyn til klagen har Indenrigs- og Sundhedsministeriet noteret sig, at Tårnby Kommune har oplyst, at de pågældende medarbejdere på Tårnby Rådhus er blevet gjort opmærksom på, at de ikke har handlet i overensstemmelse med gældende lovgivning, og at Tårnby Kommune fremover vil sikre sig, at medarbejderne får undervisning, således at de er i stand til at vejlede og agere i overensstemmelse med loven.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder det desuden beklageligt, at Tårnby Kommune – på trods af Indenrigs- og Sundhedsministeriets indskærpelse omkring reglerne om hjælp til brevstemmeafgivning alene af én personlig hjælper – ikke har formået at instruere kommunens brevstemmemodtagere herom.

For så vidt angår denne del af klagen, giver Tårnby Kommunes udtalelse herefter – henset til at Tårnby Kommune har erkendt ikke at have ageret i overensstemmelse med valglovgivningen vedrørende retten til hjælp til brevstemmeafgivning alene af én personlig hjælper, og at kommunen fremover vil sikre sig, at medarbejderne får undervisning, således at de er i stand til at vejlede og agere i overensstemmelse med loven – ikke Indenrigs- og Sundhedsministeriet anledning til yderligere bemærkninger.

2. Klagepunkt om manglende stemmekasse

Det er ikke reguleret i valglovgivningen, hvordan en brevstemme afgives til kommunen, når vælgeren er færdig med at udfylde stemmesedlen.

Af ovennævnte vejledning fremgår af pkt. 8.2.5.4 bl.a. følgende om kommunens håndtering af afgivne brevstemmer:

”Når den enkelte vælger er færdig med at stemme, vil det være hensigtsmæssigt, at brevstemmen (yderkuvert med indhold) lægges ned i en særlig brevstemmekasse i vælgerens påsyn, sådan at én stemmekasse er beregnet til »indenbys« brevstemmer, dvs. brevstemmer fra vælgere, der hører til i den kommune, hvor brevstemmerne er afgivet og derfor ikke skal sendes videre, mens en anden stemmekasse er beregnet til »udenbys« brevstemmer, dvs. brevstemmer, der skal sendes videre til andre kommuner.”

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan i den forbindelse oplyse, at der ikke er et lovkrav om brevstemmekasser på de steder, hvor vælgere kan brevstemme, hvorfor kommunerne selv fastlægger retningslinjerne herfor. Ministeriet skal i den forbindelse bemærke, at det er afgørende for valgets integritet, at selve brevstemmeafgivningen opleves betryggende for den enkelte vælger. Ministeriet lægger her – ud over, at brevstemmeafgivningen foregår på betryggende vis og i overensstemmelse med valglovgivningen – vægt på, at brevstemmeafgivningen også opleves som betryggende for vælgeren. På denne baggrund fremgår det af ministerets vejledning, at det vil være hensigtsmæssigt, at der er en særlig brevstemmekasse, og at brevstemmen lægges i denne i vælgerens påsyn.

Med hensyn til denne del af klagen har Indenrigs- og Sundhedsministeriet noteret sig Tårnby Kommunes oplysning om, at de indleverede brevstemmer har været opbevaret i aflukket boks efter indlevering til kommunens medarbejder.

Efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse bør Tårnby Kommune sikre sig, at brevstemmeafgivningen opleves betryggende for vælgere, der brevstemmer i kommunen.

Klageren er herfra underrettet om, at sagen er oversendt til Folketinget.

Med venlig hilsen

Nikolaj Stenfalk

/Christine Boeskov